

การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต

A Study on the effect of the Administrator Leaderships and the School
 Effectiveness in Phuket Municipality Schools

อธิษฐาน วัฒนจันทร์^{1*}, ปราโมทย์ เจียบประเสริฐ²
 Athithan Wutanajun^{1*}, Pramote Geibprasert²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ข้าราชการครูสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต จำนวน 191 คน ซึ่งได้มาจากการเปิดตารางเครื่องและมอร์แกน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของข้าราชการครูในแต่ละโรงเรียน จากประชากรจำนวน 376 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ ประกอบด้วยแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต โดยมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .98 และ .94 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลิกภาพของผู้นำ รองลงมาคือ ด้านภูมิหลังของผู้บริหาร ด้านการนำการเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ส่วนระดับประสิทธิผลของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับสูง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก รองลงมาคือ ด้านการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน

ปัจจัยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ประกอบด้วย ทักษะในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และภูมิหลังของผู้บริหาร ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .72 และมีค่าอำนาจในการทำนายร้อยละ 52

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

² อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

* Corresponding author, E-mail: athithan_035@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of an administrator leaderships in Phuket municipality schools, 2) to study the level of the effectiveness of Phuket municipality schools and 3) To analyze the administrative leadership factors affecting the effectiveness of Phuket municipality schools. The sample consisted of 197 teachers from the population of 376 teachers in Phuket municipality schools. The group size was adjusted by Krejcie & Morgan table. Questionnaires used collecting the data was a five-point scale type and with a reliability of an administrator leaderships questionnaires and a school effectiveness questionnaires were 0.98 and 0.94, respectively. The statistics employed to analyze the collected data including the frequency, percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression analysis.

The results of the study revealed that:

The level of the administrative leaderships in Phuket municipality schools was found to be high. And also, they were found to be high of all aspects of the leaderships. The level of the effectiveness of Phuket municipality schools was found to be high. And also, they were found to be high of all aspects of the effectiveness. The administrative leadership factors affecting the effectiveness schools were administrator working skills, team works and administrators' background and it had a statistically significant level at 0.01, the prediction ability was 52 percent and a multiple correlation coefficient was .72

Keyword : school administrator leadership, school effectiveness

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ข้อมูลข่าวสารมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดจากทุกมุมโลก การไหลของข่าวสารก่อให้เกิดการเรียนรู้ นำไปใช้เพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ส่งผลให้เกิดการปฏิรูประบบการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย คือ ผู้เรียนมีคุณภาพ ได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผล มีศักยภาพรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากภาครัฐได้อย่างแท้จริง ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยเฉพาะการบูรณาการการจัดการกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งถือเป็นงานหลักที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ประสิทธิผลของสถานศึกษาจะเป็นเครื่องบ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งตัวบ่งชี้ที่สำคัญคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและด้านอื่น ๆ เช่น บรรยากาศของสถานศึกษา การดำเนินการบริหารจัดการจากแนวคิดของ ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991 : 398) กล่าวว่า การที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลเพียงใดพิจารณาได้จากการ 1) การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาได้ และ 4) การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา อันเป็นคุณลักษณะ พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะผู้บริหารคือกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ซึ่งหากผู้บริหารมีแนวทางการจัดการที่ดีมีมาตรฐาน ย่อมส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผล ความสำเร็จในผลงานมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถของผู้บริหารหรือผู้นำ เพราะเป็นสิ่งสะท้อน หน่วยงานถึงลักษณะการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการใช้ความรู้ความสามารถในการ

บริหารงาน ผู้นำจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาองค์การให้บรรลุประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีแก่องค์กร พิชสิริ ชมภูคำ (2551 : 15) กล่าวว่า เมื่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ ผู้นำองค์กรตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงจนถึงผู้บริหารระดับต้นจะต้องแสดงทักษะภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ (ปริดา หนูชู 2558 :101) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต พบว่า มีปัจจัย 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2) ด้านความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงสู่อาเซียน 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านความรู้และทักษะในการทำงาน และ 5) ด้านภูมิหลังส่วนบุคคล

จากผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่าโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้ปกครองเป็นอย่างดี จากจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้นในทุกปีการศึกษา และมีรางวัลต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลจากการบริหารที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ดังกล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพของโรงเรียน และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต อันจะเป็นแนวทางในการเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหาร ผู้ซึ่งมีความสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นองค์การทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับระดับสากลในอนาคต และประโยชน์ต่อสถานศึกษาและหน่วยงานในการพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการจัดระบบการศึกษาของสังคมและประเทศชาติ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์กร ทั้งนี้หากสถานศึกษามีความสามารถที่จะบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิผลได้ ย่อมส่งผลถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติด้วย

การบริหารองค์การในปัจจุบัน มีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะช่วยให้องค์กรนั้นอยู่รอด และมีความเจริญก้าวหน้า บรรลุเป้าหมายขององค์การที่วางไว้ องค์ประกอบที่มีความสำคัญประการหนึ่งได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งต้องทำหน้าที่ทั้งผู้บริหาร หัวหน้าและผู้นำ เพื่อที่จะนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยทั่วไปนักวิชาการมักจะถือว่า “ผู้นำ” (Leaders) เป็นตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคล (Persons) ส่วน “ภาวะผู้นำ” (Leadership) นั้นเป็นสิ่งที่แสดงออกมา (Action) จากบุคคลที่เป็นผู้นำอย่างเป็นกระบวนการ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2553 : 8) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่งให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตาม เพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มตามที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556 : 14) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะพฤติกรรม ความสามารถหรือกระบวนการที่เป็นปฏิสัมพันธ์ หรือเป็นวิถีที่การดำเนินชีวิตของบุคคลที่สามารถมีอิทธิพลต่อผู้อื่น กลุ่มคน สามารถสร้างแรงบันดาลใจ สร้างความปรารถนาทำให้เกิดความเชื่อถือศรัทธา การยอมรับ ความพยายาม การอุทิศตัว การใช้ความสามารถอย่างดีที่สุด และช่วยเพิ่มพลังอำนาจของผู้อื่น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ประสิทธิผล” (Effectiveness) มีความสำคัญในการบริหารจัดการของสถานศึกษา และเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการบริหารที่ผู้บริหารจะต้องมุ่งเน้นการบริหารเพื่อมุ่งประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นสำคัญ ธนิต ทองอาจ (2553 : 11) ได้ให้ความหมายประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำได้ใช้ความสามารถของใจผู้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกันผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านการจัดการศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

จะเห็นว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในการพัฒนาให้สถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ประสิทธิผลเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาหากปราศจากการประเมินประสิทธิผลแล้ว จะไม่ทราบถึงแนวทางหรือพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ติดตั้งนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาจึงมีความเชื่อมโยงกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 376 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเทียบสัดส่วนส่วนของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan) จำนวน 191 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามสัดส่วนของข้าราชการครูแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามรายการ (Check list) แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีข้อคำถาม 33 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.98 และแบบสอบถามด้านประสิทธิผลของสถานศึกษา จำนวน 22 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.94

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS for Windows) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบในการวิจัยและทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต อยู่ในระดับสูงทั้งในภาพรวมและรายด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพของผู้นำ ด้านภูมิหลังส่วนบุคคล ด้านการนำการเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

2. ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ในภาพรวมอยู่ในระดับสูงเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก รองลงมาคือ ด้านการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียนตามลำดับ

3. ปัจจัยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน(Y) สังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ประกอบด้วย ทักษะในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร(X_4) การทำงานร่วมกับผู้อื่น(X_1) และภูมิหลังของผู้บริหาร(X_5) ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .72 และมีค่าอำนาจในการทำนายร้อยละ 52 สามารถเขียนเป็นสมการทั่วไปและสมการมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Y \text{ ทั่วไป} = 1.72 + 0.21X_4 + 0.20X_1 + 0.18X_5$$

$$Y \text{ มาตรฐาน} = 0.28 X_5 + 0.25 X_1 + 0.24 X_4$$

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์การทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนในแต่ละด้าน ผลปรากฏดังนี้

3.1 ด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถทำนายด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพของผู้นำและด้านภูมิหลังของผู้บริหาร ตามลำดับ โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ .62 และค่าอำนาจในการทำนายร้อยละ 39

3.2 ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถทำนายด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านภูมิหลังของผู้บริหาร และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ .61 และค่าอำนาจในการทำนายร้อยละ 37

3.3 ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา สามารถทำนายด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านทักษะในการปฏิบัติงาน และด้านภูมิหลังของผู้บริหาร ตามลำดับ โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ .67 และค่าอำนาจในการทำนายร้อยละ 45

3.4 ด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน สามารถทำนายด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ .70 และค่าอำนาจในการทำนายร้อยละ 48

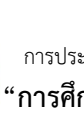
อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต นำมาอภิปรายผลเพื่อขยายผลการวิจัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตอยู่ในระดับสูงทั้งในภาพรวมและรายด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพของผู้นำ ด้านภูมิหลังของผู้บริหาร ด้านการนำการเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักการศึกษา สังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่นการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเข้ารับการประชุมสัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานทั้งภายในและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ ความรู้ทางวิชาการ และด้านความสามารถในการบริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา หนูชู (2559 : 101) ที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2) ด้านความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่อาเซียน 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน และ 5) ด้านภูมิหลังส่วนบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี สีขาว (2559 : 80) ที่ศึกษาเรื่องสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกันมีสมรรถนะทางการบริหารโดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีสมรรถนะทางการบริหารโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติ

ทางบวก รองลงมา คือ ด้านการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะเทศบาลนครภูเก็ต มีรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School –Based Management) มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคขององค์กร (SWOT Analysis) และระบบการบริหารงานประเมินผลทั่วทั้งองค์กร(Balanced Scorecard Card) เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่สังคมเมืองนานาชาติ ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา และสนับสนุนการศึกษา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ผู้บริหารให้ความสำคัญในการส่งเสริมการศึกษา และมีนโยบายต่อเนื่องที่ชัดเจนบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพ และโรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้ตามมาตรฐาน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ สุพิชฌาย์ เหลืองนวล (2555 : 89) ที่ศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านคุณภาพโดยรวม ด้านความพึงพอใจในงาน ด้านอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ด้านการขาดงานและด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จริยา บุญมา (2554 : 70) พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดเทศบาลจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และด้านความสามารถ ในพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตามลำดับ

3. จากผลการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ประกอบด้วย ทักษะในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร การทำงานร่วมกับผู้อื่นและภูมิหลังของผู้บริหาร ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .72 และมีค่าอำนาจในการทำนายร้อยละ 52 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันผู้บริหารส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาโทสาขาการบริหารการศึกษา และเข้าสู่ตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือก การทำผลงาน และการอบรมตามหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้อำนาจความรู้ต่าง ๆ มาประกอบการบริหารงาน ตลอดจนใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กษพรธณ แก่นคง (2559 : 112) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตอยู่ในระดับมากและสามารถทำนายได้ด้วยปัจจัยกระบวนการบริหาร ปัจจัยทรัพยากรบุคคล ปัจจัยด้านบรรยากาศวัฒนธรรมองค์กร และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพในระดับสูง

ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ตอยู่ในระดับสูง โดยด้านทักษะในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาผู้บริหาร เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรจัดอบรม พัฒนาผู้บริหารในด้านทักษะการปฏิบัติงาน และด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างจริงจัง
2. ในการสรรหาผู้บริหารใหม่ควรที่จะคำนึงถึงทักษะในการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนภูมิหลังของผู้บริหาร เพื่อให้ได้ผู้บริหารที่จะทำให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลสูงสุด
3. หน่วยงานต้นสังกัดควรที่จะพัฒนาผู้บริหารในการเผชิญกับปัญหาและการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิเคราะห์โครงสร้างของปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้บริหารในด้านการมีส่วนร่วมและทักษะในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
3. ควรวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต โดยการควบคุมปัจจัยภาวะผู้นำอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อ

เอกสารอ้างอิง

- กชพรรณ แก่นคง.(2559). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- จริยา บุญมา.(2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉนิต ทองอาจ. (2553). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรีดา หนูชู.(2558). องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- พัชสิริ ชมภูคำ. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : แมคกรอฮิล, 2551.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล.(2556). ภาวะผู้นำ : ทฤษฎี การวิจัยและแนวทางสู่การพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาวิตรี สีขาว.(2559). สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุพิชฌาย์ เหลืองนวล.(2555). คุณลักษณะการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2553). “ภาวะผู้นำ” ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. หน่วยที่ 4. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Hoy, Wayne K. and Cecil G Miskel.(1991) Education, Administration: Theory, Research, and Practice. New York: Random House.